

**PEMBINAAN INSTRUMEN PENILAIAN KENDIRI
KOMPETENSI JURULATIH PENDIDIKAN LUAR
PUSAT KOKURIKULUM KEMENTERIAN
PENDIDIKAN MALAYSIA**

OMAR FIRDAUS B. MOHD SAID

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2021

**PEMBINAAN INSTRUMEN PENILAIAN KENDIRI KOMPETENSI JURULATIH
PENDIDIKAN LUAR PUSAT KOKURIKULUM KEMENTERIAN PENDIDIKAN
MALAYSIA**

OMAR FIRDAUS B. MOHD SAID

**TESIS DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH
IJAZAH DOKTOR FALSAFAH**

**FAKULTI SAINS SUKAN DAN KEJURULATIHAN
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2021

Sila tanda (✓)

Kertas Projek

Sarjana Penyelidikan

Sarjana Penyelidikan dan Kerja Kursus

Doktor Falsafah

/

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Perakuan ini telah dibuat pada: **30 DISEMBER 2020**

i. Perakuan pelajar :

Saya, **OMAR FIRDAUS B. MOHD SAID , P 20171000287, FAKULTI SAINS SUKAN & KEJURULATIHAN** dengan ini mengaku bahawa disertasi/tesis yang bertajuk **PEMBINAAN INSTRUMEN PENILAIAN KENDIRI KOMPETENSI JURULATIH PENDIDIKAN LUAR PUSAT KOKURIKULUM KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA** adalah hasil kerja saya sendiri. Saya tidak memplagiat dan apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya

Tandatangan pelajar

ii. Perakuan Penyelia:

Saya **Prof. Dato Dr Md Amin B. Md Taff** dengan ini mengesahkan bahawa hasil kerja pelajar yang bertajuk **PEMBINAAN INSTRUMEN PENILAIAN KENDIRI KOMPETENSI JURULATIH PENDIDIKAN LUAR PUSAT KOKURIKULUM KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA** dihasilkan oleh pelajar seperti nama di atas dan telah diserahkan kepada Institut Pengajian Siswazah bagi memenuhi sebahagian / sepe-nuhnya syarat untuk memperolehi Ijazah Doktor Falsafah Pendidikan Sains Sukan

Tarikh :

Tandatangan Penyelia

 UPSI/IPS-3/BO 31
 Pind.: 01 m/s:1/1

**INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH /
 INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES**
**BORANG PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS/DISERTASI/LAPORAN KERTAS PROJEK
 DECLARATION OF THESIS/DISSERTATION/PROJECT PAPER FORM**

 Tajuk / Title: PEMBINAAN INSTRUMEN PENILAIAN KENDIRI KOMPETENSI
 JURULATIH PENDIDIKAN LUAR PUSAT KOKURIKULUM
 KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA

 No. Matrik / Matric's No.: P 20171000287

 Saya / I : OMAR FIRDAUS B. MOHD SAID

(Nama pelajar / Student's Name)

mengaku membenarkan Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek (Kedoktoran/Sarjana)* ini disimpan di Universiti Pendidikan Sultan Idris (Perpustakaan Tuanku Bainun) dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:-

acknowledged that Universiti Pendidikan Sultan Idris (Tuanku Bainun Library) reserves the right as follows:-

1. Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek ini adalah hak milik UPSI.
The thesis is the property of Universiti Pendidikan Sultan Idris
2. Perpustakaan Tuanku Bainun dibenarkan membuat salinan untuk tujuan rujukan dan penyelidikan.
Tuanku Bainun Library has the right to make copies for the purpose of reference and research.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan Tesis/Disertasi ini sebagai bahan pertukaran antara Institusi Pengajian Tinggi.
The Library has the right to make copies of the thesis for academic exchange.
4. Sila tandakan (✓) bagi pilihan kategori di bawah / Please tick (✓) for category below:-

☐
SULIT/CONFIDENTIAL

Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti yang termaktub dalam Akta Rahsia Rasmi 1972. / Contains confidential information under the Official Secret Act 1972

☐
TERHAD/RESTRICTED

Mengandungi maklumat terhad yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan ini dijalankan. / Contains restricted information as specified by the organization where research was done.

☐
TIDAK TERHAD / OPEN ACCESS

(Tandatangan Pelajar / Signature)

Tarikh: _____

 (Tandatangan Penyelia / Signature of Supervisor)
 & (Nama & Cop Rasmi / Name & Official Stamp)

 Catatan: Jika Tesis/Disertasi ini **SULIT @ TERHAD**, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh laporan ini perlu dikelaskan sebagai **SULIT** dan **TERHAD**.

 Notes: If the thesis is **CONFIDENTIAL** or **RESTRICTED**, please attach with the letter from the organization with period and reasons for confidentiality or restriction.

PENGHARGAAN

Dedikasi ucapan ini khas ditujukan buat insan-insan yang banyak berkorban dengan memberi sokongan, galakan dan juga motivasi kepada kejayaan sangat bernilai ini.

Buat abah & mak, insan mulia yang telah banyak berusaha tanpa mengenal erti penat membesarkan aku dengan harapan ingat melihat aku berjaya. Mereka adalah guru yang mengajar aku erti kehidupan. Semoga kejayaan ini memberikan rahmat dan pahala yang mengalir kepada mereka di akhirat kelak.

Buat insan teristimewa, Fatihah Mohd Sani, terima kasih atas segala kesabaran dan juga sokongan yang diberikan. Memastikan aku berjaya mencapai cita-cita demi sebuah kehidupan yang lebih baik. Mempertaruhkan kehidupan untuk susah dan senang bersama aku. Aku hadiahkan kejayaan ini buatmu..Luv u forever..

Buat anakanda Zarra Qhalisha Humaira dan Muhammad Thaqif Yussuff kehadiran kalian sebagai penyeri dalam kehidupan kami. Sabar dan tenang dengan pelbagai keadaan sepanjang aku meneruskan pengajian ini. Besar mu banyak diperjalanan pengajianku. Semoga engkau menjadi orang yang berilmu dan berjaya suatu masa nanti.

Buat insan inspirasi aku dari awal aku menjejakkan kaki di bumi UPSI sehinggalah hari ini Prof. Dato Dr Md Amin B. Md Taff (penyelia utama). Terima kasih atas segala tunjuk ajar, sokongan dan galakan yang tidak pernah putus. Sentiasa berusaha memberikan aku yang terbaik. Semoga beliau terus mencapai impian beliau dan lebih berjaya.

Buat insan hebat yang pernah aku kenali, Prof Dr Ahmad B. Hashim, terima kasih atas segala nasihat dan tunjuk ajar yang tiada berprotokol. Kemana dan dimana sahaja, beliau sudi dan sentiasa akan membantu anak didikmu. Semoga ayahanda terus beroleh kesihatan dan keberkatan.

Buat teammate Phd, Dr Jaffry, Dr Mazuki, Sdr Nik, Azizul, Shariman, Wafi, semua rakan master, rakan PhD dan semua sahabat Evolution. Terima kasih atas idea, bantuan yang diberikan. Kalian adalah insan hebat berjiwa sejati membantu tanpa mengharap balasan. Semoga kalian sentiasa dirahmati

Buat rakan-rakan guru SMK Seri Bedena dan PPD Sabak Bernam terima kasih atas sokongan yang tidak pernah putus. Galakan dan sokongan sebagai pembakar semangat kepada aku. Kejayaan ini aku hadiahkan sebagai guru muda pertama yang memperolehi Ijazah Kedoktoran daripada sekolah harian biasa di SMK Seri Bedena.

“Sesuatu kejayaan terhasil daripada usaha gigih dan konsisten tanpa mengenal erti putus asa. Dedikasi kejayaan ini aku tujukan kepada semua yang telah banyak membantu aku daripada seorang insan biasa sehingga boleh memperolehi Ijazah Doktor Falsafah (PhD)”.

ABSTRAK

Sehingga hari ini, kajian berkaitan kompetensi jurulatih Pendidikan Luar amat berkurangan di Malaysia akibat terhadnya instrumen pengukuran. Sehubungan itu, kajian ini bermatlamat untuk membangunkan instrumen penilaian sendiri tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia. Kajian ini menggunakan Model *Bricks Wall* sebagai model utama kajian dengan melibatkan seramai 350 jurulatih Pusat Kokurikulum Kementerian Pendidikan Malaysia dari empat zon di Semenanjung Malaysia. Seramai 110 orang jurulatih terlibat dalam kajian rintis manakala bakinya ($n=240$) terlibat dalam kajian sebenar. Menggunakan kaedah *Modified Delphi Technique* secara 2 peringkat, pengkaji telah menentukan kesahan dan kebolehpercayaan instrumen, mengkaji tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum KPM dan mengenalpasti kesesuaian serta kebolegunaan instrumen. Dapatan kajian menunjukkan nilai pekali kesahan pakar bagi atribut *foundations* $r=.73$, atribut *hard skills* $r=.81$, atribut *soft skills* $r=.85$ dan atribut *meta skills* $r=.89$. Bagi kebolehpercayaan instrumen pula pekali *Cronbach Alpha* menunjukkan nilai atribut *foundations* $r=.90$, atribut *hard skills* $r=.88$, atribut *soft skills* $r=.93$ dan atribut *meta skills* $r=.92$. Dengan menggunakan analisis faktor (*Exploratory Factor Analysis*), nilai KMO dan ujian *Bartlett's* terhadap atribut *foundations* adalah ($r=.685$ dan $p=.000$). Bagi atribut *hard skills* pula adalah ($r=.719$ dan $p=.000$), bagi *soft skills* ($r=.804$ dan $p=.000$) dan atribut *meta skills* pula mencatatkan ($r=.751$ dan $p=.000$). Bagi hasil dapatan analisis ANOVA sehalu pula mencatatkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan bagi atribut *foundations* dan *hard skills*. Manakala bagi atribut *soft skills* dan *meta skill* menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan bagi atribut tersebut. Seterusnya, bagi dapatan analisis Regresi Berganda, kesemua atribut utama menunjukkan perkaitan yang signifikan terhadap setiap sub-atribut iaitu $p=.001$. Manakala bagi hasil dapatan atribut utama juga lihat menunjukkan perkaitan yang signifikan terhadap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum KPM iaitu $p=.001$. Secara kesimpulannya, kajian ini menumpukan sepenuhnya kepada pembangunan instrumen dan juga penentuan perbezaan tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Kementerian Pendidikan Malaysia.

DEVELOPMENT OF SELF-ASSESSMENT COMPETENCY INSTRUMENTS FOR OUTDOOR COACHES CO-CURRICULUM CENTER MINISTRY OF EDUCATION MALAYSIA

ABSTRACT

To this day, researches on the competency of Outdoor Education coaches has lessened in Malaysia due to its limitation of instruments. Therefore, the objective of this research is the development of instruments and different competency levels among Outdoor Education coaches for Co-Curriculum Centres in Malaysia. This research uses the *Bricks Wall Model* as the main model which required 350 coaches from Co-Curriculum Centres of Ministry of Education, throughout four zones in Peninsular Malaysia. With a total of 110 coaches in the pilot study, whereas the remaining balance ($n=240$) were involved in the actual research. Using two levels from the *Modified Delphi Technique* method, the researcher had ascertain the validity and reliability of the instruments, evaluated the competency levels of Outdoor Education coaches from MOE Co-Curriculum Centres and identified the suitability and usability of the instruments. The findings showed, the validity expert score for the *foundations* $r=.73$ attribute, *hard skills* attribute $r=.81$, *soft skills* attribute $r=.85$ and *meta skills* attribute $r=.89$. The reliability of the *Cronbach Alpha* instrument showed scores of *foundation* attribute $r=.90$, *hard skills* attribute $r=.88$, *soft skills* attribute $r=.93$ and *meta skills* attribute $r=.92$. By using the analysis factor (*Exploratory Factor Analysis*), the KMO score and *Bartlett's test* towards the *foundations* attributes is ($r=.685$ dan $p=.000$). For the *hard skills* attributes, ($r=.719$ dan $p=.000$), for the *soft skills* ($r=.804$ dan $p=.000$) and the *meta skills* attribute records ($r=.751$ dan $p=.000$). From the One-way ANOVA findings, it shows the *foundations* and *hard skills* attributes do not have a significant differences, whilst the *soft skills* and *meta skills* attributes, there is a significant differences. From the Multiple Regression Analysis, all the attributes display a relevance that is significant between the sub- attributes with the main attributes, with a score of $p=.001$. However, the findings for the main attributes are relevantly significant towards the competency levels of Outdoor Education coaches from MOE Co-Curriculum Centres with $p=.001$. In conclusion, the focus of the research is the development of instruments and the different competency levels among Outdoor Education Coaches for Co-Curriculum Centres Ministry of Education.

KANDUNGAN

Muka Surat

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN	ii
PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	v
ABSTRACT	vi
KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xiii
SENARAI RAJAH	xviii
SENARAI SINGKATAN	xx
SENARAI LAMPIRAN	xxi

BAB 1 PENGENALAN

1.1	Pengenalan	1
1.1.1	Kompetensi Jurulatih	3
1.1.2	Pusat Kokurikulum	5
1.1.3	Jurulatih Pusat Kokurikulum	6
1.2	Latar Belakang Kajian	6
1.3	Penyataan Masalah	9
1.4	Kepentingan Kajian	12
1.5	Matlamat Kajian	14
1.6	Objektif Kajian	16
1.7	Persoalan Kajian	17
1.8	Limitasi Kajian	18

1.8.1	Zon Borneo – Pusat Kokurikulum Sabah	18
1.8.2	Zon Borneo – Pusat Kokurikulum Sarawak	18
1.8.3	Jurulatih Pusat Kokurikulum – Tidak Aktif	18
1.8.4	Metodologi Kajian	19
1.9	Definisi Operasi	19
1.9.1	Pendidikan Luar	19
1.9.2	Instrumen Kompetensi	20
1.9.3	Kompetensi	20
1.9.4	Pusat Kokurikulum	20
1.9.5	Jurulatih Pusat Kokurikulum	21
1.9.6	Model <i>Bricks Wall</i>	21
1.9.7	Atribut <i>Foundations</i>	21
1.9.8	Atribut <i>Hard Skills</i>	21
1.9.9	Atribut <i>Soft Skills</i>	22
1.9.10	Atribut <i>Meta Skills</i>	22
1.10	Rumusan	22

BAB 2 TINJAUAN LITERATUR

2.0	Pengenalan	24
2.1	Definisi dan Falsafah Pendidikan Luar	26
2.1.1	Definisi Pendidikan Luar	26
2.1.2	Definisi dan Konsep Penilaian Kendiri	27
2.1.3	Falsafah Pendidikan Luar	29
2.2	Lanskap Pendidikan Luar	32
2.2.1	Lanskap Pendidikan Luar Antarabangsa	32
2.2.2	Lanskap Pendidikan Luar di Malaysia	33

2.2.3	Lanskap Pendidikan Luar di Sekolah	35
2.2.4	Pembangunan Pendidikan Luar di Malaysia	38
2.2.5	Isu Kemalangan dalam Pendidikan Luar	41
2.3	Pusat Kokurikulum	43
2.4	Jurulatih Pusat Kokurikulum	46
2.5	Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar	50
2.5.1	Kajian Berkaitan Instrumen Kompetensi	52
2.5.2	Kajian Lampau Pembangunan Instrumen	55
2.6	Model Kompetensi Jurulatih	59
2.6.1	Pemilihan Model Utama – Model <i>Bricks Wall</i>	59
2.6.2	Kajian Lampau Pembangunan Model Kompetensi	63
2.7	Kerangka Model Kajian	76
2.7.1	Kelebihan Model <i>Bricks Wall</i>	82
2.8	Rumusan	82

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.0	Pengenalan	84
3.1	Pemilihan Rekabentuk Kajian	85
3.2	Kerangka Konseptual Kajian	88
3.3	Ringkasan Perlaksanaan Fasa Kajian	89
3.3.1	Pembinaan Draf Item Instrumen – Teknik Delphi (ubahsuai)	91
3.3.2	Kesepakatan Kumpulan Pakar (Teknik Delphi - ubahsuai)	96
3.3.3	Penentuan Item bagi Kaedah Delphi (Ubahsuai)	97
3.3.4	Kesahan Kandungan oleh Pakar Bidang (<i>Panel of Expert</i>)	100

3.3.5	Membangun dan Membina Instrumen (Kebolehpercayaan Instrumen)	106
3.3.6	Pelaksanaan Kajian Rintis dalam Menentukan Kebolehpercayaan Instrumen Penilaian Tahap Kompetensi Jurulatih	114
3.4	Populasi dan Persampelan	117
3.4.1	Pemilihan Sampel Kajian	117
3.4.2	Kerangka Pemilihan Sampel Kajian	119
3.5	Prosedur Mengumpul dan Menganalisis Data	121
3.5.1	Prosedur Analisis Data	124
3.6	Matrik Penganalisan Data	127
3.7	Rumusan	128

BAB 4 DAPATAN KAJIAN

4.1	Pengenalan	130
4.2	Demografi Responden	131
4.3	Dapatan Kajian – Analisis Data Kuantitatif	133
4.3.1	Persoalan Kajian Pertama : Adakah Terdapat Kesahan Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar bagi Jurulatih Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia	134
4.3.2	Rumusan Analisis Pekali Korelasi – Kesahan Kandungan	136
4.3.3	Persoalan Kajian Kedua : Adakah Terdapat Kebolehpercayaan Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar bagi Jurulatih Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia	137
4.3.4	Kesahan Konstruk Item Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia	142

4.3.5	Rumusan Analisis Faktor (<i>Exploratory Factor Analysis</i>)	156
4.3.6	Persoalan Kajian Ketiga : Adakah Terdapat Perbezaan Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Di Malaysia bagi Atribut <i>Foundations, Hard Skills, Soft Skills</i> dan <i>Meta Skills</i> Mengikut Zon Negeri di Malaysia	157
4.3.7	Rumusan Analisis ANOVA Sehalu	167
4.3.8	Persoalan Kajian Keempat : Adakah Terdapat Kesan Pengaruh Semua Sub-Atribut Ke Atas Atribut <i>Foundations, Hard Skill, Soft Skills</i> dan <i>Meta Skills</i> Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	168
4.3.9	Persoalan Kajian Kelima : Adakah Terdapat Kesan Pengaruh Atribut <i>Foundations, Hard Skills, Soft Skills</i> dan <i>Meta Skills</i> Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	178
4.3.10	Rumusan Model Kompetensi yang dibangunkan	185
4.3.11	Rumusan Analisis Regresi Berganda	188
4.3.12	Persoalan Kajian Keenam : Adakah Terdapat Persetujuan Pembangunan Instrumen dan Model Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia	189
4.3.13	Pemilihan Soal Selidik	190
4.3.14	Dapatan Kajian	191
4.3.15	Rumusan Inventori	199
4.4	Rumusan Keseluruhan	200

BAB 5 PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

5.1	Pengenalan	202
5.2	Perbincangan Hasil Kajian	203

5.2.1	Menilai Tahap Kesahan Kandungan Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar bagi Jurulatih Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia	204
5.2.2	Menilai Tahap Kebolehpercayaan Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar bagi Jurulatih Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia	206
5.2.3	Menilai Perbezaan Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Atribut <i>Foundations, Hard Skills, Soft Skills</i> dan <i>Meta Skills</i> Antara Zon Negeri di Malaysia	208
5.2.4	Menilai Kesan Pengaruh Semua Sub-Atribut ke atas Atribut <i>Foundations, Hard Skills, Soft Skills</i> dan <i>Meta Skills</i> Terhadap Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia	213
5.2.5	Menilai Pengaruh Atribut <i>Foundations, Hard Skills,</i> <i>Soft Skills</i> dan <i>Meta Skills</i> Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia.	227
5.2.6	Menilai Tahap Persetujuan Pembangunan Instrumen dan Model Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia.	230
5.3	Implikasi Kajian Kepada Pendidikan Luar di Malaysia	232
5.3.1	Implikasi Kajian Kepada Pusat Kokurikulum	233
5.3.2	Implikasi Kajian Kepada Rekreasi Luar	234
5.4	Cadangan Kajian Lanjutan	234
5.5	Kesimpulan	236
	RUJUKAN	238
	LAMPIRAN	254

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka Surat
3.1	Kumpulan Pakar Bidang Teknik Delphi (ubahsuai)	89
3.2	Senarai Pakar Bidang & Pakar Bahasa	90
3.3	Pusingan Kedua Teknik Delphi (Ubahsuai) bagi Instrumen Penilaian Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar	98
3.4	Nilai Skor Pemarkahan Pakar Bidang	103
3.5	Kandungan Soal Selidik dan Bilangan Item ke Pakar Bidang	105
3.6	Interpretasi Skor <i>Cronbach Alpha</i> (α)	106
3.7	Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Malaysia	108
3.8	Bilangan Sampel Saiz Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Negeri Kedah	115
3.9	Pengiraan Jumlah Sampel Berkadar (<i>Stratified Sampling</i>)	120
3.10	Senarai Pembantu Kajian	123
3.11	Matrik Penganalisisan Data Keseluruhan	127
4.1	Taburan Data Responden	133
4.2	Nilai Kesahan Kandungan oleh Panel Pakar Bidang Bahasa	135
4.3	Nilai Kesahan Kandungan oleh Pakar Bidang	135
4.4	Nilai Kebolehpercayaan Atribut Utama bagi Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	138
4.5	Nilai Kebolehpercayaan Atribut (<i>Foundations</i>) bagi Instru- men Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pen- didikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia Untuk Setiap Sub-Atribut	139

4.6	Nilai Kebolehpercayaan Atribut (<i>Hard Skills</i>) bagi Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia Untuk Setiap Sub-Atribut	139
4.7	Nilai Kebolehpercayaan Atribut (<i>Soft Skills</i>) bagi Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia Untuk Setiap Sub-Atribut	140
4.8	Nilai Kebolehpercayaan Atribut (<i>Meta Skills</i>) bagi Instrumen Penilaian Kendiri Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia Untuk Setiap Sub-Atribut	141
4.9	Keputusan Ujian <i>Bartlett's</i> dan <i>Kaiser-Meyer-Olkin</i> (KMO) – <i>Foundationss</i>	143
4.10	Keputusan Jumlah Varian	143
4.11	Bilangan Komponen dengan <i>Eigenvalue</i> Melebihi Nilai Satu	143
4.12	Kesahan Konstruk dalam Gagasan bagi 3 Komponen Putaran Matriks	144
4.13	Item Soal Selidik bagi Atribut <i>Foundationss</i> Hasil Analisis Faktor	145
4.14	Keputusan Ujian <i>Bartlett's</i> dan <i>Kaiser-Meyer-Olkin</i> (KMO) – <i>Hard Skills</i>	146
4.15	Keputusan Jumlah Varian	146
4.16	Bilangan Komponen dengan <i>Eigenvalue</i> Melebihi Nilai Satu	147
4.17	Kesahan Konstruk dalam Gagasan bagi 3 Komponen Putaran Matriks	147
4.18	Item Soal Selidik bagi Atribut <i>Hard Skills</i> Hasil Analisis Faktor	149
4.19	Keputusan Ujian <i>Bartlett's</i> dan <i>Kaiser-Meyer-Olkin</i> (KMO) – <i>Soft Skills</i>	149
4.20	Keputusan Jumlah Varian	150
4.21	Bilangan Komponen dengan <i>Eigenvalue</i> Melebihi Nilai Satu	150

4.22	Kesahan Konstruk dalam Gagasan Bagi 3 Komponen Putaran Matriks	151
4.23	Item Soal Selidik bagi Atribut <i>Soft Skills</i> Hasil Analisis Faktor	152
4.24	Keputusan Ujian <i>Bartlett's</i> dan <i>Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)</i> – <i>Meta Skills</i>	153
4.25	Keputusan Jumlah Varian	153
4.26	Bilangan Komponen dengan <i>Eigenvalue</i> Melebihi Nilai Satu	154
4.27	Kesahan Konstruk dalam Gagasan bagi 3 Komponen Putaran Matriks	154
4.28	Item Soal Selidik bagi Atribut <i>Meta Skills</i> Hasil Analisis Faktor	156
4.29	Ujian ANOVA Sehalu Atribut <i>Foundations</i> bagi Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Bagi Zon Negeri di Malaysia.	158
4.30	Taburan Atribut <i>Foundations</i> bagi Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Bagi Zon Negeri di Malaysia	159
4.31	Ujian ANOVA Sehalu Atribut <i>Hard Skills</i> bagi Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Bagi Zon Negeri di Malaysia	160
4.32	Taburan Atribut <i>Hard Skills</i> bagi Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Bagi Zon Negeri di Malaysia	161
4.33	Ujian ANOVA Sehalu Atribut <i>Soft Skills</i> bagi Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia	162
4.34	Perbandingan Pelbagai (<i>Multiple Comparison</i>) Ujian <i>Post Hoc Tukey</i> bagi Tahap Kompetensi (<i>Soft Skills</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia.	162
4.35	Taburan Atribut <i>Soft Skills</i> bagi Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia	164

4.36	Ujian ANOVA Sehalal Atribut <i>Meta Skills</i> bagi Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia	165
4.37	Perbandingan Pelbagai (<i>Multiple Comparison</i>) Ujian <i>Post Hoc Tukey</i> bagi Tahap Kompetensi (<i>Meta Skills</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia	166
4.38	Taburan Atribut <i>Meta Skills</i> bagi Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia	167
4.39	Keputusan <i>R Square</i> bagi Analisis Berganda Terhadap Tahap Kompetensi (<i>Foundations</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia	170
4.40	Keputusan Analisis Regresi Berganda bagi Analisis Berganda Terhadap Tahap Kompetensi (<i>Foundations</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia	171
4.41	Keputusan <i>R Square</i> bagi Analisis Berganda Terhadap Kompetensi (<i>Hard Skills</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia.	172
4.42	Keputusan Analisis Regrasi Berganda bagi Penilaian Tahap Kompetensi (<i>Hard Skills</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia.	173
4.43	Keputusan <i>R Square</i> Bagi Analisis Berganda Terhadap Kompetensi (<i>Soft Skills</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	174
4.44	Keputusan Analisis Regrasi Berganda bagi Penilaian Tahap Kompetensi (<i>Soft Skills</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia.	175
4.45	Keputusan <i>R Square</i> Bagi Analisis Berganda Terhadap Kompetensi (<i>Meta Skills</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	176
4.46	Keputusan Analisis Regrasi Berganda bagi Penilaian Tahap Kompetensi (<i>Meta Skills</i>) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	177
4.47	Keputusan <i>R Square</i> bagi Analisis Berganda Terhadap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	179

4.48	Korelasi <i>Bivariate</i> dan <i>Partial Predictor</i> Terhadap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	180
4.49	Keputusan Analisis Regresi Berganda bagi Penilaian Tahap Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum bagi Zon Negeri di Malaysia	181
4.50	Korelasi <i>Bivariate</i> dan <i>Partial Predictor</i> dengan Kompetensi Jurulatih	182
4.51	Dapatan <i>Predictor</i> Dominan Terhadap Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia	185
4.52	Nilai Kesahan Kandungan oleh Panel Pakar Bidang	193
4.53	Nilai Kesahan Kandungan oleh Pakar Bahasa	193
4.54	Statistik Deskriptif dan Peratusan	194
4.55	Dapatan Nilai Peratus (%) Persetujuan Ketua Jurulatih Pendidikan Luar	195

SENARAI RAJAH

No Rajah		Muka Surat
2.1	Elemen Falsafah Pendidikan Luar	29
2.2	Falsafah Pendidikan Luar, Adaptasi daripada Priest (1986) dan Neill (2003)	31
2.3	Heiraki Kejurulatihan Pusat Kokurikulum di Malaysia	44
2.4	12 Kompetensi Kritikal Jurulatih Pendidikan Luar	61
2.5	Model Bricks Wall – Priest 1986	62
2.6	Model Kompetensi Cheetham dan Chivers (1996)	68
2.7	Model Kompetensi Cheetham dan Chivers (1998)	70
2.8	Model Kompetensi <i>Iceberg</i> (Spencer & Spencer, 1993)	72
2.9	Kompetensi Bungkah Ais (<i>Iceberg Competency Model</i>)	73
2.10	Model Pembentukan Jurulatih Pendidikan Luar (Propst & Koesler, 1998)	74
2.11	Kerangka Model Instrumen Penilaian Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Bagi Pusat Kokurikulum di Malaysia	76
3.1	Kronologi pelaksanaan Teknik Delphi yang diubahsuai	93
3.2	Kronologi Pembangunan Fasa Kesahan Kandungan	104
3.3	Prosedur Langkah Pemilihan Sampel Secara Rawak (Chua, 2012)	118
3.4	Pemilihan kumpulan Sampel Kajian Menggunakan Persampelan Berkadar	119
4.1	Nilai <i>Beta</i> Model Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Malaysia (<i>Outdoor Leadership Competency – OMAR</i> (OLC-OMR))	183

4.2	<i>Predictor</i> Item Instrumen Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Bagi Sub-atribut bagi Model Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar di Malaysia	184
4.3	Model Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum di Malaysia	186

SENARAI SINGKATAN

KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
JPN	Jabatan Pendidikan Negeri
OLC-OMR	<i>Outdoor Leadership Competency</i> - OMAR
MBW	<i>Model Bricks Wall</i>
PL	Pendidikan Luar
SPSS	<i>Statistical Package For The Social Science</i>

SENARAI LAMPIRAN

- A Instrumen OLC-OMR (*Outdoor Leadership Competency* – OMAR)
- B *Inventory Response* – OMAR (*IR-OMR*)
- C Surat Kebenaran Menjalankan Kajian
- D Instrumen Kesahan Pakar Bidang
- E Penerbitan dan Persidangan

BAB 1

PENGENALAN

1.1 Pengenalan

Hari ini, Pendidikan Luar dilihat semakin berkembang pesat. Permintaan yang tinggi terhadap program Pendidikan Luar semakin mendapat tempat dalam kalangan masyarakat. Ini kerana masyarakat melihat ianya mampu menghasilkan impak positif dalam membentuk modal insan seseorang individu. Sebahagian pengkaji berpendapat, Pendidikan Luar sebagai suatu proses pembangunan sosial dan peribadi individu melalui proses pengalaman (Seif & Sareh 2019). Selain itu, Pendidikan Luar turut menyediakan peluang kepada individu berinteraksi sesama individu dan alam sekitar melalui proses pembelajaran dengan pengalaman (Cure, Hill & Cruickshank,, 2018).

Pendekatan pengajaran dan pembelajaran Pendidikan Luar yang unik ini juga dianggap salah satu medium terbaik dalam membentuk dan membina karakter serta insaniah individu.

Antara lain, Pendidikan Luar juga dilihat sebagai suatu pengalaman yang memberikan keseronokan, cabaran menarik terhadap alam semulajadi dengan kemudahan percuma yang kondusif dalam membangunkan perasaan positif dengan menghilangkan perasaan negatif seperti kemarahan dan kesedihan (Bilton, 2010). Menurut Houge, Mackenzie dan Brymer (2018) menyatakan Pendidikan Luar memberikan nikmat emosi *hedonic* yang positif terhadap aktiviti yang mencabar serta meningkatkan keberkesanan diri dan kompetensi seseorang individu.

yang berlandaskan kepada pengajaran dan pembelajaran berasaskan pengalaman (*experiential learning*) yang menggunakan medium alam semulajadi sebagai makmal pendidikan. Menurut Hickman dan Stokes (2016) Pendidikan Luar juga turut dinamakan sebagai pendidikan cabaran (*adventure aducation*), program cabaran (*adventure programming*), pembelajaran Pendidikan Luar (*outdoor learning*), pendidikan persekitaran (*environmental education*), terapi cabaran (*adventure therapy*) dan pendidikan pengalaman (*experiential education*).

Secara keseluruhannya, Pendidikan Luar dilihat sebagai indikator yang bersesuaian dalam membantu dan membina karakter individu khususnya jati diri seseorang. Antara lain, Pendidikan Luar turut memberi pilihan kepada kaedah pengajaran dan pembelajaran yang berteraskan pembelajaran diluar bilik darjah yang

lebih menyeronokkan dan mencabar. Walau bagaimanapun, permintaan yang tinggi terhadap aktiviti Pendidikan Luar ini juga turut menuntut kepada permintaan tahap keupayaan atau kompetensi jurulatih yang kompeten kerana ianya melibatkan isu keselamatan peserta aktiviti.

1.1.1 Kompetensi Jurulatih

Didalam kita memfokuskan impak dan kesan program Pendidikan Luar yang telah dilalui, timbul persoalan sejauhmanakah tahap keupayaan jurulatih Pendidikan Luar yang mengendalikan aktiviti tersebut? Adakah mereka ini mampu dan cekap mengendalikan aktiviti atau program ini dengan jayanya? Timbul pertanyaan, sejauhmanakah kompetensi dan kecekapan jurulatih Pendidikan Luar yang mengendalikan aktiviti terbabit diukur? (Seemiller, 2018). Hari ini, banyak organisasi Pendidikan Luar yang mampu menghasilkan jurulatih-jurulatih yang berkemahiran mengikut kepakaran masing-masing. Pasti mereka menyatakan jurulatih yang dihasilkan ini adalah yang berkualiti. Maka timbul persoalan apakah pengukuran yang mereka gunakan? Bagaimanakah pengukuran standard yang digunakan dalam memastikan keupayaan dan kecekapan jurulatih-jurulatih ini dapat dihasilkan (Wannapiroon, 2014).

Di Malaysia, pengukuran standard terhadap jurulatih-jurulatih ini adalah suatu yang baharu. Ini kerana, masih belum terdapat suatu standard pengukuran yang boleh digunakan secara seragam terhadap kompetensi jurulatih yang terbabit. Ini berbeza dengan negara-negara barat yang telahpun mempunyai standard pengukuran

kompetensi yang seragam (Naim & Lenka, 2017). Lantaran itu, jurulatih Pendidikan Luar yang dilatih dari negara-negara barat mempunyai standard dan piawaiaian yang tekal berbanding jurulatih yang ada di Malaysia (Martin, Wagstaff & Goldenberg, 2017). Berdasarkan kepada isu ketiadaan piawaian pengukuran tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar ini, maka pengkaji berpendapat telah tiba masanya untuk membangunkan suatu instrumen standard penilaian sendiri tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar di Malaysia.

Antara kajian berkaitan kompetensi telah dijalankan Warren (2016) menjelaskan kompetensi sebagai kualiti yang dimiliki oleh seseorang untuk melaksanakan sesuatu tugas. Seseorang individu dikatakan mempunyai kompetensi yang baik apabila dapat menghasilkan sesuatu tugas dengan cemerlang. Menurut Seemiller (2013) menyatakan kompetensi adalah pengetahuan, nilai, keupayaan (kemahiran atau motivasi) dan tingkahlaku yang menyumbang kepada keberkesanan dalam sesuatu tugas. Kompetensi yang dimaksudkan merujuk kepada keupayaan seseorang individu melakukan sesuatu tugas dengan berkesan.

Manakala Kementerian Pengajian Tinggi (2010) menjelaskan, kompetensi melibatkan proses pengajaran termasuklah perkara yang berkaitan personal, profesional dan sosial seperti pengajaran, kepakaran dalam mata pelajaran, kepakaran dalam teori yang berkaitan dengan pengajaran dan pembelajaran, menguruskan proses pembelajaran, adaptasi dalam komuniti dan personaliti. Merujuk kepada maksud diatas, ianya berkaitan kemampuan individu menjalankan sesuatu proses pengajaran dengan berkesan. Zaman terus berubah, perkembangan individu juga turut berkembang selari dengan kepesatan teknologi. Hari ini, dalam dunia yang sentiasa berubah, kebolehan

bertindak secara fleksibel memerlukan satu daya kompetensi yang tinggi (Fullan, 2011). Fullan melihat, keperluan kompetensi sebagai suatu keperluan utama dalam menangani sesuatu tugas. Ini menunjukkan betapa pentingnya keperluan kompetensi kepada seseorang individu dalam menjalankan tugas.

Maka berdasarkan hujah di atas, pengkaji berpendapat bahawa kompetensi merupakan suatu komponen atau indikator penting yang perlu bagi seseorang jurulatih Pendidikan Luar. Komponen atau indikator ini penting dalam memastikan setiap tugas atau pengendalian aktiviti Pendidikan Luar dapat dijalankan dengan baik dan cekap terutamanya dalam Pendidikan Luar yang menggabungkan elemen keseronokan, cabaran, dan keselamatan aktiviti yang terkawal.

1.1.2 Pusat Kokurikulum

Pusat Kokurikulum merupakan organisasi Pendidikan Luar yang ditubuhkan dibawah Bahagian Kesenian dan Kokurikulum (BKK), Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM). Dua fokus utama BKK ialah menyelia dan membangunkan potensi kesenian dan juga kokurikulum di Malaysia (Morgan & Orphan, 2017). Sebahagian skop tugas dan fokus didalam kokurikulum adalah penubuhan Pusat Kokurikulum disetiap Jabatan Pelajaran Negeri (JPN). Jabatan Pelajaran Negeri bertindak memastikan segala perancangan, aktiviti dan latihan berkaitan Pendidikan Luar dijalankan diperingkat daerah dan diperingkat sekolah.

Pusat Kokurikulum merupakan organisasi yang ditubuhkan dibawah bidang kuasa Jabatan Pelajaran Negeri. Pusat Kokurikulum merancang dan melaksanakan pelbagai program Pendidikan Luar khusus kepada pelajar sekolah dalam memastikan pembangunan dan pembentukan jati diri pelajar seiring dengan Falsafah Pendidikan Negara (FPN). Sehingga kini terdapat sebanyak 14 buah Pusat Kokurikulum Negeri yang didaftarkan dibawah Kementerian Pendidikan Malaysia. Bagi menjayakan program yang telah dirancang, sekelompok jurulatih telah dilantik sebagai pengendali utama program Pendidikan Luar di Pusat Kokurikulum. Jurulatih ini terdiri dalam kalangan guru-guru Kementerian Pendidikan Malaysia yang cenderung dan berminat terhadap bidang Pendidikan Luar.

1.1.3 Jurulatih Pusat Kokurikulum

Jurulatih Pusat Kokurikulum adalah nadi utama terhadap pelaksanaan program Pendidikan Luar. Menurut sumber Bahagian Kesenian & Kokurikulum (BKK, 2018) Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum adalah guru yang didaftarkan dibawah Jabatan Pelajaran Negeri. Kewujudan mereka adalah sebagai kumpulan jurulatih yang dilantik bagi mengendalikan sebarang aktiviti Pendidikan Luar dibawah anjuran Pusat Kokurikulum Jabatan Pelajaran Negeri (JPN). Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum ini terdiri dalam kalangan guru-guru sekolah rendah dan sekolah menengah. Pembabituan guru-guru ini juga adalah berdasarkan kepada minat dan kecenderungan mereka terhadap aktiviti Pendidikan Luar. Data terkini penglibatan jurulatih Pusat Kokurikulum di Malaysia yang direkodkan pada tahun 2017 adalah seramai 3057 orang (BKK, 2018).

Walau bagaimanapun, bilangan jurulatih sebenar yang aktif adalah ditentukan berdasarkan kepada kekerapan penyertaan mereka menghadiri program-program yang telah dijana oleh Pusat Kokurikulum Negeri. Butiran lanjut tentang demografi dan ciri-ciri jurulatih Pendidikan Luar ini akan diterangkan dengan terperinci didalam bab seterusnya.

1.2 Latar belakang Kajian

Kajian ini berfokuskan kepada pembangunan instrumen penilaian sendiri tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia. Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum merupakan organisasi yang diwartakan dibawah Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) sebagai kumpulan jurulatih kepada aktiviti Pendidikan Luar yang dijalankan di Pusat Kokurikulum. Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum ini dilihat sebagai kumpulan jurulatih yang sangat penting dalam memastikan segala aktiviti Pendidikan Luar yang dijalankan mampu dikendalikan dengan baik.

Berdasarkan perkembangan semasa, permintaan program Pendidikan Luar daripada pihak sekolah melalui Pusat Kokurikulum adalah sangat menggalakkan. Sekolah melihat aktiviti Pendidikan Luar ini sebagai suatu aktiviti yang sangat membantu kepada pembentukan disiplin dalam kalangan pelajar (Boyatzis Passarelli & Wei, 2014). Antara lain, sekolah turut melihat program Pendidikan Luar mampu menggalakkan pelajar untuk berusaha serta meningkatkan tahap pencapaian akademik mereka (Dan , Sibthorp, Gookin, Sarah & Stephanie, 2019).

Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum merupakan individu atau kumpulan yang bertanggungjawab memastikan kemampuan dan kecekapan mereka benar-benar berkualiti. Lantaran itu, bagi memastikan tahap atau kualiti jurulatih ini berada pada tahap terbaik, perlunya dilaksanakan satu kajian bagi mengenalpasti tahap kompetensi jurulatih terbabit.

Ini dibuktikan dengan kajian yang telah dijalankan oleh Grunwell (2015) yang menjelaskan bahawa, perlunya suatu kajian kepada penekanan terhadap kompetensi seseorang jurulatih. Mana-mana organisasi yang menawarkan perkhidmatan kemahiran yang melibatkan aktiviti fizikal dan mencabar adalah suatu keperluan menentukan tahap kompetensi jurulatih atau fasilitator mereka. Ini kerana, kompetensi jurulatih merupakan asas kukuh kepada keyakinan pelanggan atau peserta bagi mengikuti sesuatu penganjuran aktiviti, terutamanya bagi aktiviti yang mencabar dan berisiko.

Selain itu, kajian yang menekankan kepada kepentingan kompetensi terhadap jurulatih atau fasilitator adalah melalui kajian yang dijalankan oleh Gravina (2017) menjelaskan bahawa, keyakinan yang tinggi peserta untuk melakukan sesuatu aktiviti yang berisiko dan mencabar ini adalah bilamana jurulatih atau fasilitator merupakan individu yang terlatih dan mempunyai tahap kompetensi yang tinggi. Berdasarkan kepada hasil kajian tersebut, maka pengkaji melihat isu kompetensi ini merupakan isu yang sangat penting khususnya kepada industri Pendidikan Luar. Ini kerana, ianya melibatkan banyak perkara khususnya melibatkan faktor kredibiliti jurulatih dan juga faktor keselamatan pelajar.

Pelaksanaan kajian ini juga dilihat sangat signifikan kerana, berdasarkan pemantauan pengkaji ke Bahagian Kesenian dan Kokurikulum Kementerian Pendidikan Malaysia, tiada suatu instrumen spesifik yang boleh digunakan dalam menentukan prestasi dan juga tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum. Kepelbagaian modul latihan dilihat antara keutamaan Pusat Kokurikulum kepada para jurulatih mereka (Sim & Volk, 2020). Maka, pengkaji melihat bahawa, Pusat Kokurikulum seharusnya melihat kepada penekanan aspek kompetensi jurulatih sebagai keutamaan mereka selain melihat kepada pembangunan modul latihan yang hanya tertumpu kepada aspek memberikan pendedahan kemahiran-kemahiran dalam aktiviti Pendidikan Luar.

Di Barat, jurulatih Pendidikan Luar yang menjalankan aktiviti terdiri daripada mereka yang kompeten (Buhari & Marda, 2020). Ini kerana, keupayaan mereka diukur dengan standard pengukuran yang tekal dan seragam. Walau bagaimanapun, senario ini masih belum terlaksana sepenuhnya di Malaysia. Sehingga hari ini, standard kompetensi jurulatih Pendidikan Luar masih boleh diperdebatkan. Ini kerana, belum ada suatu standard yang boleh digunakan dalam menilai tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar di Malaysia (Bahagian Kesenian & Kokurikulum, 2018). Lantaran itu, standard piawaian jurulatih Pendidikan Luar di Malaysia agak ketinggalan berbanding negara-negara lain di dunia. Maka perlunya suatu standard pengukuran dalam mengukur tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar di Malaysia dibangunkan.

Akibat ketiadaan standard pengukuran yang seragam membolehkan masyarakat mempersoalkan tentang kompetensi jurulatih Pusat Kokurikulum di Malaysia. Sejauhmanakah jurulatih-jurulatih ini mampu memperakui kemampuan mereka dalam mengendalikan aktiviti Pendidikan Luar? Pasti akan timbul perdebatan tentang tahap kompetensi mereka dalam mengendalikan aktiviti Pendidikan Luar di Pusat Kokurikulum. Saban tahun permintaan aktiviti Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum terus meningkat. Ini dibuktikan dengan analisis dapatan penganjuran aktiviti Pendidikan Luar yang dianjurkan oleh Pusat Kokurikulum di setiap negeri. Analisis penganjuran memperlihatkan bahawa, penganjuran aktiviti atau program Pendidikan Luar di setiap negeri melebihi jumlah seribu aktiviti dalam tempoh setahun. Ini kerana, penganjuran-penganjuran aktiviti Pendidikan Luar di Pusat Kokurikulum Daerah adalah sangat membantu.

Namun, permintaan peningkatan para jurulatih Pendidikan Luar juga perlu seiring dengan tuntutan yang membabitkan soal kualiti jurulatih Pendidikan Luar dari segi kompetensi mereka terutamanya yang melibatkan faktor keselamatan (Warren, Risinger & Loeffler, 2018). Standard kompetensi jurulatih Pendidikan Luar adalah sangat penting kerana ianya berkait rapat dengan kualiti pengalaman jurulatih dalam mengendalikan aktiviti yang berisiko tinggi. Penyediaan jurulatih Pendidikan Luar yang kompeten ini adalah bertujuan memastikan aktiviti-aktiviti yang berisiko tinggi dapat dikendalikan tanpa sebarang risiko kecederaan dan kemalangan.

Antara lain memperlihatkan bahawa, keperluan mendesak terhadap kompetensi ini dibuktikan didalam kajian yang telah dilaksanakan oleh Johanis (2016). Hasil kajian

beliau mendapati, antara faktor yang menyebabkan insiden kemalangan didalam aktiviti Pendidikan Luar adalah kemampuan jurulatih mengendalikan aktiviti tersebut. Maka melalui respon dan maklum balas pendaki-pendaki bagi aktiviti pergunungan sebagai contoh menjelaskan, kompetensi jurulatih merupakan keperluan utama terhadap seseorang jurulatih. Selain itu, insiden kemalangan berkaitan aktiviti Pendidikan Luar yang dianjurkan oleh Pusat Kokurikulum juga turut direkodkan. Insiden kemalangan ini sekaligus memberikan gambaran yang jelas tentang kelemahan-kelemahan jurulatih bagi memastikan aktiviti yang dilaksanakan berjalan lancar.

Antara insiden yang direkodkan adalah seperti, kejadian yang mengakibatkan kematian kepada seorang pelajar yang dihempap takal besi semasa mengikuti program perkhemahan di sekolah (Harian Metro, 2011). Antara lain, adalah kejadian lemas yang mengakibatkan lima orang pelajar dan seorang guru semasa mengikuti latihan perahu naga di sungai (Harian Metro, Januari 2010). Sementara tragedi Pos Dipang yang masih segar dalam ingatan kita suatu masa dahulu yang mana ianya menyebabkan puluhan pelajar sekolah rendah mati lemas dihanyutkan oleh arus sungai apabila jambatan yang menghubungkan tapak perkhemahan dengan kawasan aktiviti mereka runtuh secara tiba-tiba.

Antara lain pula, kes lemas yang direkodkan oleh Kementerian Kesejahteraan Bandar Perumahan dan Kerajaan Tempatan iaitu sebanyak 596 kes dicatatkan dalam tempoh setahun. Daripada bilangan ini, sebahagian besar merupakan kumpulan pelajar sekolah yang terlibat semasa mengikuti aktiviti sekolah dan sebagainya. Rentetan laporan dan dapatan ini, maka dapat disimpulkan bahawa, kompetensi jurulatih

merupakan elemen yang sangat penting dalam aspek pengajaran aktiviti Pendidikan Luar ini.

Justeru, apakah perkaitan diantara kejadian kemalangan dan kecederaan semasa aktiviti Pendidikan Luar ini berlangsung dengan tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar itu sendiri dalam mengendalikan aktiviti berisiko dan mencabar ini. Pertikaian dan perbalahan berkaitan isu ini terus menjadi tanda tanya? Apakah kriteria dan juga penilaian utama terhadap para jurulatih Pendidikan Luar yang mengendalikan aktiviti tersebut. Adakah mereka ini benar-benar terlatih terhadap aktiviti berisiko dan mencabar ini?

Maka keutamaan dan keperluan pembangunan instrumen penilaian ini dilihat sedikit sebanyak dapat membantu merungkai isu dan permasalahan ini. Secara dasarnya, dengan pembangunan instrumen kompetensi ini membolehkan jurulatih menilai sendiri secara sendiri tentang tahap kompetensi mereka. Selain itu, ia juga dapat memberikan maklumbalas kepada pentadbir Pusat Kokurikulum tentang kompetensi yang perlu dibangunkan dalam bahagian kejurulatihan sekaligus membolehkan mereka merancang jenis dan tahap latihan yang bersesuaian dengan kompetensi yang diperlukan oleh jurulatih. Secara keseluruhan, penyelidik mendapati bahawa standard kompetensi ini masih belum dibina kerana tiadanya instrumen pengukuran yang sesuai. Maka sehubungan dengan itu, suatu kajian perlulah dilaksanakan bagi membina instrumen dan model kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum yang selaras dengan situasi semasa di Malaysia.

1.4 Kepentingan Kajian

Pelaksanaan kajian ini amat penting terhadap Pusat Kokurikulum Kementerian Pendidikan Malaysia dan industri Pendidikan Luar di Malaysia kerana :

- i. Memberikan sumbangan *body of knowledge* kepada industri Pendidikan Luar dan Rekreasi Luar di Malaysia.
- ii. Mewujudkan instrumen pengukuran kompetensi jurulatih Pendidikan Luar
- iii. Membolehkan Jurulatih boleh menilai sendiri tahap kompetensi mereka
- iv. Membantu meminimakan risiko kemalangan didalam aktiviti Pendidikan Luar dan Rekreasi Luar
- v. Menyediakan medium kepada pentadbir Pusat Kokurikulum untuk merancang

a) Memberi sumbangan terhadap *body of knowledge* kepada industri Pendidikan Luar dan Rekrerasi Luar di Malaysia

Kajian ini merupakan kajian terawal dalam mengkaji kompetensi jurulatih Pendidikan Luar. Hasil tinjauan kajian lepas, hanya dua kajian yang dilihat menjurus kepada jurulatih Pendidikan Luar iaitu kajian yang dilaksanakan oleh Hashim dan Raj (2018) tentang penilaian peserta terhadap jurulatih Pusat Kokurikulum Sabah tentang penguasaan asas pengetahuan, psikomotor dan juga afektif mereka dalam Pendidikan Luar. Manakakala kajian seterusnya kajian oleh Azita (2007) tentang penilaian berkaitan aktiviti Pendidikan Luar dalam kalangan bakal guru Institut Perguruan Guru Malaysia (IPGM).

b) Mewujudkan instrumen pengukuran kompetensi jurulatih Pendidikan Luar

Sehingga saat ini, belum wujud alat ukur yang boleh digunapakai dalam mengukur tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar di Malaysia. Sehubungan itu, kajian ini akan membina dan mewujudkan instrumen tersebut.

c) Instrumen yang berfokuskan penilaian sendiri

Dengan wujudnya instrumen atau alat ukur penilaian sendiri ini, jurulatih boleh menilai sendiri tahap kompetensi mereka. Penghasilan instrumen penilaian sendiri ini dapat memberikan maklumat kepada jurulatih ataupun organisasi Pendidikan Luar tentang tahap keupayaan yang dimiliki oleh seseorang jurulatih. Maka jurulatih boleh merancang kaedah peningkatan kompetensi mereka dengan lebih sistematik.

d) Membantu meminimalkan risiko kemalangan didalam aktiviti Pendidikan Luar

Kewujudan instrumen penilaian sendiri ini sedikit sebanyak mampu memberikan maklumbalas kepada para jurulatih terhadap kemampuan mereka untuk mengendalikan sesuatu aktiviti Pendidikan Luar mahupun Rekreasi Luar. Maka impaknya kemalangan dan kecederaan dapat dielakkan.

e) Menyediakan medium kepada pentadbir Pusat Kokurikulum untuk merancang kaedah peningkatan kompetensi jurulatih mereka

Dengan kewujudan instrumen penilaian ini, ianya dapat membantu, ketua unit Pusat Kokurikulum di Jabatan Pendidikan Negeri untuk merancang dan mempersiapkan jurulatih mereka berdasarkan kepada keperluan-keperluan kemahiran dalam kalangan jurulatih mereka.

1.5 Matlamat Kajian

Kajian ini memfokuskan kepada pembangunan instrumen penilaian sendiri tahap jurulatih Pendidikan Luar dan model kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Kementerian Pendidikan Malaysia. Selain dari pembangunan instrumen ini, penumpuan pengkaji adalah memastikan instrumen yang dibangunkan sah dan mempunyai kebolehpercayaan yang baik. Menurut Chua (2012) instrumen yang baik mestilah mempunyai kesahan dan kebolehpercayaan yang baik. Pembangunan instrumen ini akan dapat membantu Pusat Kokurikulum mengenalpasti tahap kompetensi jurulatih. Kajian ini juga bermatlamat untuk meninjau tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum menggunakan instrumen yang dibangunkan sekaligus memberikan input kepada Pusat Kokurikulum Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) tentang tahap kompetensi jurulatih mereka.

1.6 Objektif Kajian

Objektif kajian ini adalah untuk:

1. Menentukan kesahan instrumen penilaian sendiri tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar bagi jurulatih Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia.
2. Menentukan kebolehpercayaan instrumen penilaian sendiri tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar bagi jurulatih Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia.
3. Menentukan perbezaan tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia bagi sub-atribut *foundations*, *hard skills*, *soft skills* dan *meta skills*.
4. Menentukan kesan pengaruh sub-atribut *foundations*, *hard skills*, *soft skills* dan *meta skills* terhadap model tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia.
5. Menentukan kesan pengaruh *foundations*, *hard skills*, *soft skills*, dan *meta skills* terhadap model tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia.
6. Menentukan tahap persetujuan pembangunan instrumen dan model tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia.

1.7 Persoalan Kajian

Berdasarkan kepada objektif kajian tersebut, kajian ini bertujuan untuk mencapai jawapan kepada segala persoalan kajian berikut:

1. Adakah terdapat kesahan instrumen penilaian sendiri tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar bagi jurulatih Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia?
2. Adakah terdapat kebolehpercayaan instrumen penilaian sendiri tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar bagi jurulatih Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia?
3. Adakah terdapat perbezaan tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia bagi sub-atribut *foundations*, *hard skills*, *soft skills* dan *meta skills*?
4. Adakah terdapat kesan pengaruh sub-atribut *foundations*, *hard skills*, *soft skills* dan *meta skills* terhadap model tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia?
5. Adakah terdapat kesan pengaruh atribut *foundations*, *hard skills*, *soft skills* dan *meta skills* terhadap model tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia?
6. Adakah terdapat persetujuan pembangunan instrumen dan model tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia?

1.8 Limitasi Kajian

Antara limitasi kajian ini adalah :

1.8.1 Zon Borneo – Pusat Kokurikulum Negeri Sabah

Bagi kajian ini, pengkaji tidak dapat menjalankan kajian kepada populasi jurulatih di Negeri Sabah memandangkan atas faktor kewangan, jarak dan keterbatasan masa hadir menjalankan kajian disana.

1.8.2 Zon Borneo – Pusat Kokurikulum Negeri Sarawak

Bagi kajian ini, pengkaji tidak dapat menjalankan kajian kepada populasi jurulatih di Negeri Sarawak memandangkan atas faktor kewangan, jarak dan keterbatasan masa hadir menjalankan kajian disana.

1.8.3 Jurulatih Pusat Kokurikulum - Tidak Aktif

Pengkaji turut melihat kekangan dalam mendapatkan respon kajian daripada keseluruhan jurulatih Pusat Kokurikulum di Malaysia. Ini kerana, keseluruhan jurulatih yang direkodkan adalah termasuk jurulatih yang sudah tidak lagi aktif tetapi masih lagi berdaftar di bawah Pusat Kokurikulum setiap negeri.

1.8.4 Metodologi Kajian

Menumpukan kepada kaedah atau rekabentuk kajian kuantitatif dipilih dalam menentukan pembangunan instrumen penilaian sendiri jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia. Antara lain pengkaji turut membangunkan Model Kompetensi Jurulatih Pendidikan Luar (*Outdoor Leadership Competency - OLC-OMAR*).

1.9 Definisi Operasional

Pengertian terminologi dan konsep dalam konteks kajian ini adalah diaplikasikan kepada istilah-istilah yang digunakan dalam kajian ini:-

1.9.1 Pendidikan Luar

Menurut Simon, Chris dan Roger (2018) Pendidikan Luar didefinisikan sebagai pembelajaran unik yang menggabungkan elemen manusia dan alam sekitar yang mana ianya meliputi (i) pembangunan interpersonal seseorang individu, (ii) pembelajaran tentang alam sekitar, memelihara dan memulihara alam sekitar serta (iii) pendedahan terhadap aktiviti Pendidikan Luar berasaskan cabaran.

1.9.2 Instrumen Kompetensi

Menurut Hashim (2015) menyatakan instrumen adalah suatu alat ukur dalam menilai pengetahuan, kemahiran, nilai, dan juga persepsi seseorang individu. Instrumen didalam kajian ini adalah instrumen baharu yang dibangunkan dalam menilai tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar Pusat Kokurikulum Zon Negeri di Malaysia.

1.9.3 Kompetensi

Menurut Núñez, Romero, Sánchez dan Aránega (2018), kompetensi ditakrifkan sebagai gabungan aspek pengetahuan, kemahiran dan ciri-ciri peribadi yang perlu dimiliki serta diamalkan bagi melaksanakan sesuatu pekerjaan atau jawatan. Seseorang jurulatih Pendidikan Luar yang kompeten perlu menguasai prinsip atau konsep asas Pendidikan Luar ini.

1.9.4 Pusat Kokurikulum

Merujuk kepada suatu pusat yang bertanggungjawab merancang dan mengendalikan aktiviti Pendidikan Luar khusus kepada kumpulan pelajar sekolah rendah dan menengah dibawah seliaan Jabatan Pendidikan Negeri dan Kementerian Pendidikan Malaysia.

1.9.5 Jurulatih Pusat Kokurikulum

Merujuk kepada populasi Jurulatih Pusat Kokurikulum di Malaysia. Populasi ini terlibat secara langsung dengan program Pendidikan Luar yang dianjurkan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia dibawah seliaan Jabatan Pelajaran Negeri.

1.9.6 Model *Bricks Wall*

Merujuk kepada model utama yang digunakan oleh pengkaji didalam kajian ini. Model ini mengandungi empat atribut utama iaitu atribut *foundations*, *hard skills*, *soft skills* dan *meta skills* (Priest, 1986).

1.9.7 Atribut *Foundations*

Merujuk kepada atribut asas didalam kerangka Model *Bricks Wall*. Atribut *foundations* ini terdiri daripada tiga sub-atribut yang mewakilinya iaitu sub-atribut falsafah, sejarah dan juga psikososial (Priest, 1986).

1.9.8 Atribut *Hard Skills*

Merujuk kepada atribut kedua didalam kerangka Model *Bricks Wall*. Atribut *hard skills* ini terdiri daripada sub-atribut seperti kemahiran keselamatan, kemahiran teknikal dan

juga kemahiran persekitaran. Atribut *hard skills* ini merupakan kemahiran yang memerlukan penguasaan kemahiran fizikal (Priest,1986).

1.9.9 Atribut *Soft Skills*

Merujuk kepada atribut ketiga didalam kerangka Model *Bricks Wall*. Atribut *soft skills* terdiri daripada sub-atribut seperti kemahiran pengajaran, kemahiran berorganisasi, dan kemahiran memudahkan (Priest,1986).

1.9.10 Atribut *Meta skills*

Merujuk kepada atribut yang tertinggi didalam kerangka Model *Bricks Wall*. Atribut *meta skills* terdiri daripada kemahiran kepimpinan, kemahiran berkomunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah (Priest,1986).

1.10 Rumusan

Secara keseluruhan, bab ini menerangkan secara terperinci tentang pengenalan kajian yang terdiri daripada latar belakang, pernyataan masalah, objektif, persoalan, limitasi dan kekangan menjalankan, serta definisi operasi yang berkaitan dengan kajian ini. Pengkaji melihat instrumen standard alat ukur penilaian tahap kompetensi jurulatih Pendidikan Luar di Malaysia ini sebagai suatu keperluan yang perlu dibangunkan. Antara lain, pengkaji turut berharap, dengan wujudnya instrumen standard penilaian tahap kompetensi ini nanti mampu memberikan suatu sumbangan yang signifikan didalam arena Pendidikan Luar di Malaysia ini.

